

Referat af Arkivudvalgsmøde 19. november 2025 kl. 14.00 – 15.30 på Dokk1

Tilstede: Ole Andersen, Krista Franck, Merete Pedersen, Jytte Bjerg, Lis Hauerslev, Susanne Gilling, Jørn Christiansen og Stinne Rishøj (referent).

Bemærkninger til dagsordenen:

Krista indledte mødet med at orientere om, at der er indkommet en ansøgning fra Sabro vedrørende indkøb af computere. Krista har orienteret Sabro om, at vi endnu ikke kender til praksis, da der er kommet nye midler til. Drøftes under punkt 7.

Krista oplyser, at punkt 6 udgår, grundet en fejl i dagsordenen.

1. Afklaring af årsmøde 23. marts 2026. Lokaler. Fortæring, dagsorden

Lokale: Mødet afholdes i kantinen på Dokken, som er booket fra kl. 16.00-21.00.

Forplejning: Stinne bestiller det samme som sidst (anretning, øl, vand, sødt, kaffe og te)

Inviteret: Alle er velkommen. Der plejer at deltage omkring 40-50 personer.

Dagsorden:

- Kl. 16.30-17.15: Foredrag med Nina Koefoed, professor i Historie ved Aarhus Universitet, om projektet Voices of the Peoples. Et digitaliserings- og transskriberingsprojekt, der har til formål at gøre enevældens supplikprotokoller (1699-1799) tilgængelige og søgbare. Supplikker er bønkrifter, klager eller ansøgninger, som befolkningen i de dansk-norske monarkier havde ret til at sende til den enevældige konge. Det er et helt særligt kildemateriale, hvor vi kommer tæt på fortidens menneskers drømme og ønsker. Der er aftalt et honorar på omkring 3.000 kr.
- Kl. 18.00-19.00: Spisning
- Kl. 19.00-20.30: Årsberetning og kaffe

Indbydelse: Krista laver udkast til indbydelse og sender til gennemlæsning i Arkivudvalget. I indbydelsen angives tilmeldingsfrist samt at tilmelding sker til Bibliotekets hovedpostkasse på mail dokk1-hovedbiblioteket@aarhus.dk. Det er ligeledes fra denne postkasse, indbydelsen udsendes til arkiverne. Vi sigter efter at få indbydelsen sendt ud efter jul.

Årsberetning: Krista beder lokalarkiverne, Biblioteket og Stadsarkivet om at sende hende input til årsberetningen. Midler tildelt med budgetforliget 2026 skal bl.a. indgå.

2. Vejledning til nyansatte arkivledere i forhold til honorering

Krista opsummerede indledningsvist den tidligere praksis for honoraret til arkivledere. Der er i dag 14 ud af 22 arkivledere, der modtager honorar.

Derpå præsenterede Stinne udkast til en ny praksis, hvor alle centrale informationer samles i et sæt retningslinjer for honoraret, som honorarkontrakter og ansøgningsskemaerne henviser tilbage til.

Arkivudvalget drøftede udkast til retningslinjer for honoraret, ansøgningsskema og honorarkontrakt. De endelige versioner, godkendt i Arkivudvalget, er vedlagt referatet, hvori den fulde praksis for honoraret er beskrevet.

I Arkivudvalgets drøftelse indgik følgende beslutninger og overvejelser:

- Godt med retningslinjer, som øger skriftligheden omkring honoraret til arkivledere. Sikrer viden og praksis på tværs af udskiftninger i Arkivudvalget og i administrationen.
- Kontrakterne udarbejdes for en fireårig periode på baggrund af ansøgning via ansøgningsskema. Kontrakter som udarbejdes midt i en periode, følger de øvrige kontraktors løbetid.
- Kontrakterne angiver hvilken af de tre satser man tildeles. Det er i den fireårige kontraktperiode muligt at ansøge om en ny sats (hvis man for eksempel gennemfører arkivuddannelsen). I så fald laves et tillæg til den eksisterende kontrakt. Dette informeres der om, hvert år på årsmødet, for at sikre alle er opmærksomme herpå.
- Man skal kun indsende dokumentation for at have gennemført arkivuddannelsen, første gang man ansøger i henhold hertil. Ansøgning tilpasses til denne praksis.
- Tidligere har der i kontrakten stået, at *"Honorarkontrakten kan opsiges af begge parter på et hvilket som helst tidspunkt og af en hvilken som helst grund med 30 dages skriftligt varsel."* Ændres til: *"Honorarkontrakten kan opsiges af begge parter, med 30 dages skriftligt varsel, hvis kriterierne i retningslinjerne ikke længere er overholdt."*
- Formanden for Arkivudvalget står for at indkalde ansøgninger, behandle dem og sende besked til Biblioteket om tildeling af satser i henhold til retningslinjerne. Biblioteket står for det administrative - udarbejdelse af kontrakter, håndtering af cpr-numre, journalisering og den årlige udbetaling den 1. december.

3. Vejledning til arkiverne vedr. regnskab. Der foreligger en indkøbsvejledning fra 2019 – er vedlagt. Fordeling af opgaver mellem Anja Hougaard og Kirsten Pedersen bør måske præciseres.

Indkøbsvejledningen blev senest opdateret i 2024 og er fyldestgørende. Disse er vedlagt til referatet.

4. Med i det kommunale netværk. Spørgsmål fra Sabro

"Ville det ikke være en ide, at der fra Arkivudvalget bliver råbt lidt op om den manglende mulighed for lokalarkiverne, der "bor" i kommunale ejendommers mulighed for at være på det kommunale net?" Hertil har Susanne svaret til Sabro, at det ikke lader sig gøre af sikkerhedsmæssige årsager, og derudover er der nogle lokalarkiver der ikke ønskede den begrænsning, som det også kunne give at være med i det kommunale net.

Spørgsmålet kommer, fordi flere arkiver er udfordret ved at de har til huse i kældre i kommunale ejendomme, hvor det mobile netværk er dårligt.

Susanne orienterer om, at det af it-sikkerhedsmæssige årsager ikke lader sig gøre, at arkiverne kommer på det kommunale netværk.

5. Forslag fra Jørn

Spørgsmål: Kan bilag til møderne ikke være i pdf-formatet. PDF kan umiddelbart udskrives i modsætning diverse Office-formater, der skal ind omkring et office-program for at blive konverteret før udskriften:

- Vi tilstræber fremadrettet at anvende pdf-format til bilag.

Spørgsmål: Mange lokalarkiver må opgive at lave en tiltrængt hjemmeside, da det er for svært, bare at komme i gang. Jeg vil foreslå, at man udarbejder en fundamental vejledning og giver adgang til en form for skabelon, så man har et udgangspunkt. Og jeg vil foreslå, at man satser på Wordpress, som mange kender og som er gratis at anskaffe. SLA holder tilmed kurser i det. Det ville være praktisk med en frivillig der kan hjælpe, bare over telefonen.

- SLA har flere tilbud om hjælp til at lave nye hjemmesider. Det menes i udvalget, at de har en skabelon man kan anvende, samt at de tilbyder kursus i Wordpress. Jørn prøver at kontakte SLA for at hører nærmere om hvad de kan tilbyde.
- Susanne minder om, at Bibliotekets hjemmeside allerede formidler arkivernes åbningstider og at arkiverne bør overveje behovet for yderligere, før man opretter en hel hjemmeside, da en sådan skal vedligeholdes for at give værdi.

Spørgsmål: Faren for Virus er meget stor, og det er samtidig noget man tager meget lemfældigt på. Jeg vil foreslå, at hvert arkiv har en sikkerheds-ansvarlig, der løbende kontrollerer om udstyret er opdateret og iøvrigt tilmeldt microsofts opdaterings-ordning (hvis Windows 10). Der skal naturligvis altid være en backup til stede, så data kan retableres for den enkelte.

- Det er muligt at kontakte arkivernes it-mand, Svend Erik, hvis man har brug for hjælp. Han har ikke mulighed for at komme rundt til alle, men det kunne være en hjælp hvis han har mulighed for at lave en vejledning over hvad man skal være opmærksom på ift.

it-sikkerhed (kan med fordel være meget pædagogisk). Krista kontakter Svend Erik og spørger om det noget han har mulighed for at hjælpe til med, samt om han eventuelt vil fortælle herom på årsmødet.

- Derudover opfordres der til, at man hjælper hinanden lokalt.

7. Regnskab 2025

Medsendt, Peter Staugaard, som har lavet oversigten over forbruget (vedlagt som bilag), har ledsaget det af nogle vigtige bemærkninger:

"Jeg vedlægger ark med det nyeste forbrug. Jeg plejer at lave et budgetudkast, når vi kender regnskabsresultatet. De har en intern regel om, at arkiver der har for stor opsparing ikke får tildelt ramme det kommende år.

Bemærk, at byrådet gav lokalarkiverne et rammeløft på 150.000 kr. i det seneste budgetforlig. (Jeg ved ikke om præcist, hvad det skal bruges til)

Deres nye ramme for 2026 er dermed på $523.000 + 150.000 = 673.000$ kr."

Drøftelse på mødet:

Udgifter til honoraret for 2025, samt deltagelse ved SLA's årsmøde, indgår endnu ikke i regnskabet.

Sabro har henvendt sig med ønske om at indkøbe en ny computer. Har tilsendt en række forskellige tilbud som de har hentet. Arkivudvalget bevilger en ny computer til Sabro.

Regnskabet er taget til efterretning.

8. Drøftelse af forslag til anvendelse af de ekstra midler på 150.000 kr., der er tilgået Lokalarkiverne

Bevillingen er afsat til en styrket og fremtidssikret indsats for lokalarkiverne i Aarhus med nedenstående tre elementer. Arkivudvalgets drøftelser er indsat under hvert af de tre elementer:

a) Digital opgradering og brug af kunstig intelligens. Arkiverne har behov for nyt og tidssvarende IT-udstyr – både til arbejdsgange og borgerrettet formidling.

Arkivudvalgets beslutning af udmøntning:

- 75.000 kr. afsættes til digital opgradering (med mulighed for justering på tværs af budgettet med punkt b)

- Midlerne kan anvendes til indkøb af hardware, software. Både til det enkelte arkiv, men også til investeringer der kan gavne arkiverne på tværs. Eksempelvis kunne arkiverne være nysgerrige på podcastformatet.
- Midlerne kan anvendes til kompetenceløft, udvikling og nye initiativer. Stadsarkivet vil gerne samarbejde, om eks. pilotprojekter med transskribus.
- Der bliver informeret om muligheden for at ansøge midlerne på årsmødet. Derudover sørger arkivlederne for at informere lokalt om ansøgningsmuligheder.

b) Styrket udstillingspraksis og synlighed. Der etableres pilotprojekter i samarbejde med biblioteker og folkehuse, hvor lokalarkiverne får hjælp til at udvikle moderne, mobil og brugervenlig udstillingspraksis.

- 75.000 kr. afsættes til udstillingspraksis (med mulighed for justering på tværs af budgettet med punkt a)
- Arkiverne kan søge midler til udstillingsprojekter. Midlerne giver mulighed for at afprøve nye udstillingsformer og platforme, hvorefter arkiverne kan dele erfaringer med de øvrige arkiver. Kan bidrage til et generelt løft og at arkiverne bliver mere synlige.
- Arkivudvalget ønsker at samarbejde med Bibliotekerne, som har mange erfaringer inden for udstilling. Susanne kontakter Astrid, som står for udstilling på Dokk1, om hvilke muligheder der ér. Det kunne f.eks. være en udstilling der kan turnere rundt på de forskellige biblioteker.
- Derudover ønsker Arkivudvalget at undersøge muligheden for at kunne udstille i folkehusene. Susanne kontakter Louise fra folkehusene for om de har mulighed for at tage udstillinger ind og om vi kan lave en udstillingspraksis. Det lokale samarbejde med folkehusene, skal arkiverne selv stå for at koordinere.
- Arkivernes dag, november 2026 kunne oplagt være anledning til at åbne en udstilling, hvor rådmanden og øvrige politikere kan inviteres til at deltage.

c) Sikring af lokal forankring og rimelige lokaler. Arkiverne skal ikke være katebolde i kommunens lokalejendomsstrategi. Der bør derfor udarbejdes en model, hvor Aarhus Ejendomme har pligt til at anviser erstatningslokaler i lokalområdet, hvis et lokalarkiv mister sit nuværende lejemål.

- Emnet hører hjemme under Aarhus Ejendomme, og vil ikke blive udmøntet via bevillingen på 150.000 kr.

Generel praksis for udmøntning af midlerne:

De 150.000 kr. anvendes ligeligt til udmøntning af punkt a og b, men med mulighed for justering ved behov. Midlerne fordeles hvert år ved Arkivudvalgets budgetlægning.

Ansøgninger behandles i arkivudvalget, men ved behov kan Krista og Susanne træffe hurtige beslutninger om tildeling.

Arkivudvalget evaluerer anvendelsen af midlerne hvert andet år, for at sikre det er i overensstemmelse med den politiske bevilling.

9. Nyt fra Nord, Syd og Vest

Intet nyt.

10. Nyt fra bibliotekerne

Rådmanden for Kultur og Borgerservice inviterer igen i år til fest den 5. december i Tivoli Friheden for byens frivillige. Det gælder selvfølgelig også lokalarkiverne.

Man tilmelder sig via dette link: <https://www.aarhusmotion.dk/event/FrivilligFest>

Krista her tilmeldt sig, og opfordrer andre til det samme.

11. Nyt fra Stadsarkivet

Stadsarkivet er godt i gang med at få lavet mindepladerne i Brabrand, hvor der er lige nu en afstemning i gang med stemmebokse på bibliotekerne. Der er et generelt stort engagement omkring det og et samarbejde med det lokale nyhedsbrev. Det skal ende med at der bliver sat to mindeplader i jorden i Brabrand.

Ved næste møde i Arkivudvalget, vil Merete give en status på Roskildeprojektet – Hit med historien.

12. Eventuelt

Intet til eventuelt.

13. Møder i 2026, udvalgsmøde i uge 8 og uge 24

Kommende møder:

- Torsdag den 19. februar kl. 14.00-15.30 på Dokk1
- Mandag den 1. juni kl. 14.00-15.30 på Dokk1.

Møde i efteråret er endnu ikke datolagt, men det afholdes ved Jørn i nord.

Stinne indkalder og sørger for booking af mødelokaler.